

Бр. № 08-301/1

25.03.2024 год-viii

СКОПЈЕ - ШКУП

До
Друштва за осигурување на живот

Drejtuar
Shoqërive të Sigurimit të Jetës

Предмет: Упатство за пресметка на сценарија за очекувана вредност на инвестициското портфолио на клиентот за осигурителни производи на живот кога осигуреникот го презема инвестицискиот ризик

Lënda: Manual për llogaritjen e skenarëve për vlerën e pritshme të portfolit të investimit të klientit për produktet e sigurimit të jetës kur i siguruari merr përsipër rrezikun e investimit

Почитувани,

Të nderuar,

За утврдување на основите за вршење работи на осигурување на живот во врска со удели во инвестициски фондови кога осигуреникот го презема инвестицискиот ризик во однос на промена на вредноста на инвестиционите купони или други хартии од вредност на инвестициските фондови согласно член 5 став (1) точка 21) од Законот за супервизија на осигурување (во понатамошниот текст: осигурување на живот во врска со удели во инвестициски фондови), Агенцијата за супервизија на осигурување донесе Правилник за осигурување на живот во врска со удели во инвестициски фондови кога осигуреникот го презема инвестицискиот ризик („Службен весник на Република Северна Македонија“ 109/22).

Për përcaktimin e bazës për ushtrimin e aktiviteteteve të sigurimit të jetës në lidhje me aksionet në fondet e investimeve kur i siguruari merr përsipër rrezikun e investimit lidhur me një ndryshim në vlerën e kuponëve të investimit ose letrave të tjera me vlerë të фондеве të investimit në përputhje me nenin 5 paragrafi (1) pika 21) e Ligjit për Mbikëqyrjen e Sigurimeve (në tekstin që vijon: sigurimi i jetës lidhur me aksionet në fondet e investimeve), Agjencia e Mbikëqyrjes së Sigurimeve miratoi Rregulloren për sigurimin e jetës lidhur me aksionet në fondet e investimeve kur i siguruari merr përsipër rrezikun e investimit ("Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë së Veriut" 109/22).

Во Документот со клучни информации, како преддоговорна информација, Друштвата даваат сценарија за очекувана вредност на инвестициското портфолио на клиентот - очекуван годишен принос, за одреден профил (пол, возраст), по истек на одреден период (години).

Në Dokumentin me Informacion Kryesor, si informacion parakontraktor, Shoqëritë ofrojnë skenarë për vlerën e pritshme të portfolit të investimeve të klientit – kthimin/rendimentin e pritshëm vjetor, për një profil të caktuar (gjini, moshë), pas një periudhe të caktuar (vitesh).

Задолжителни сцениарија за очекувана вредност на инвестициското портфолио на клиентот

Друштвата се задолжуваат во Документот со клучни информации и сите други придружни документи кон истиот да презентираат минимум следни сцениарија: нулта (0% годишен принос) сценарио, негативно сценарио (-2% годишен принос) и максимално сценарио (со максимална стапка на годишен принос) по истек на договорот за осигурување.

Покрај минимум задолжителните сцениарија согласно оваа Методологија Друштвата доколку сметаа согласно нивните проценки можат да презентираат и други дополнителни сцениарија на очекуван годишен принос по истек на договорот за осигурување, кои не можат да бидат повисоки од максималното сценарио.

Методологија за пресметка на максималната стапка за максималното сценарио на очекуван годишен принос на инвестициското портфолио на клиентот

Со цел да не се доведе во заблуда потенцијалниот договарач/осигуреник, при креирање на сцениарија за очекувана вредност на инвестициското портфолио на клиентот - очекуван годишен принос, по истек на договорот за осигурување, Друштвата треба да ја имаат во предвид волатилноста и просечниот месечен принос на поделните инвестициски фондови во кои се вложуваат средствата.

Стапката на просечен принос по удел на отворениот инвестициски фонд, се пресметува согласно *Одлуката за утврдување на начинот на пресметување на приносот по удел во*

Скенарët e дetyруeshëm për vlerën e pritshme të portofolit të investimeve të klientit

Shoqëritë janë të дetyruara në Dokumentin me Informacionin Kryesor dhe në të gjitha dokumentet e tjera shoqëruese të paraqesin të paktën skenarët e mëposhtëm: skenarin zero (0% kthim/rendiment vjetor), skenarin negativ (-2% kthim/rendiment vjetor) dhe skenarin maksimal (me normë maksimale të kthimit/rendimentit vjetor) pas përfundimit të kontratës së sigurimeve.

Krahas skenarëve minimalë të дetyруeshëm sipas kësaj Metodologjie, Shoqëritë, nëse i konsiderojnë sipas vlerësimeve të tyre, mund të paraqesin skenarë të tjerë shtesë të kthimit/rendimentit të pritshëm vjetor pas përfundimit të kontratës së sigurimeve, të cilat nuk mund të jenë më të larta se skenari maksimal.

Metodologjia për llogaritjen e normës maksimale për skenarin maksimal të rendimentit të pritshëm vjetor të portofolit të investimeve të klientit

Për të mos mashtruar kontraktuesin/të siguarin e mundshëm, gjatë krijimit të skenarëve për vlerën e pritshme të portofolit të investimit të klientit – kthimin/rendimentin e pritshëm vjetor, pas përfundimit të kontratës së sigurimit, Shoqëritë duhet të marrin parasysh paqëndrueshmërinë dhe kthimin apo rendimentin mesatar mujor të fondetve të veçanta të investimeve në të cilat janë investuar fondet.

Norma e rendimentit mesatar për aksion të fondit të investimeve të hapura llogaritet në përputhje me *Vendimin për përcaktimin e mënyrës së llogaritjes së rendimentit për aksion në një fond*

отворен инвестициски фонд и за пресметување на волатилноста на инвестициски фонд донесена од Комисијата за хартии од вредност (Службен весник на РМ бр. 170/2010), и тоа за следните периоди: 12 месеци, 24 месеци, 60 месеци, односно од датумот на основање на фондот до денот на известување.

При креирање на сценарија за очекувана вредност на инвестициското портфолио на клиентот - очекуван годишен принос, со цел на потенцијалниот догаварач/осигуреник, да му се даде сценарио најблиску до реално очекуваното, Друштвото е потребно, просечниот месечен остварен принос за 60 месеци за конкретниот инвестициски фонд да го помножи со 12 и така добиениот годишен принос да го спореди со каматната стапка од последната реализирана 15 годишна државна обврзница издадена од Министерството за финансии на Република Северна Македонија зголемена за 100 базични поени (1 процентен поен) (во понатамошниот текст: референтна стапка).

Максималната годишна стапка (максимално сценарио) на очекувана вредност на инвестициското портфолио за конкретниот осигурителен производ во Документот со клучни информации и сите други придружни документи за соодветниот квартал ќе биде понискиот принос од двете споредбени големини. Односно доколку при пресметката опишана погоре се добие годишна стапка повисока од референтната стапка во тој случај Друштвото во Документот со клучни информации и сите други придружни документи кон истиот како максимално сценарио (односно максималната стапка на очекуваниот годишен принос по истек на договорот за осигурување) ја става референтната стапка.

investimi të hapur dhe për llogaritjen e paqëndrueshmërisë së një fondi investimi të miratuar nga Komisioni i Letrave me Vlerë (Gazeta Zyrtare e Republikës së Maqedonisë nr. 170/2010), për periudhat e mëposhtme: 12 muaj, 24 muaj, 60 muaj, pra që nga data e themelimit të fondit e deri në datën e njoftimit.

Kur krijohen skenarë për vlerën e pritshme të portofolit të investimeve të klientit – kthimi/rendimenti i pritshëm vjetor, për t'i dhënë kontraktorit/të siguarit potencial një skenar më të afërt me pritjet realiste, Shoqëria ka nevojë për rendimentin mesatar mujor të realizuar për 60 muaj për fondin specifik të investimit, duke e shumëzuar atë me 12 dhe kthimi/rendimenti vjetor i përftuar në këtë mënyrë krahasohet me normën e interesit të obligacionit shtetëror, i realizuar në 15-vjeçarin e fundit të emituar nga Ministria e Financave e Republikës së Maqedonisë së Veriut e rritur për 100 pikë bazë (1 pikë përqindje) (në tekstin që vijon: norma e referencës).

Norma maksimale vjetore (skenari maksimal) e vlerës së pritshme të portofolit të investimit për produktin specifik të sigurimit në Dokumentin me Informacionin Kryesor dhe të gjitha dokumentet e tjera shoqëruese për tremujorin përkatës do të jetë kthimi apo rendimenti më i ulët i dy madhësive krahasuese. Pra, nëse gjatë llogaritjes së përshkruar më sipër fitohet një normë vjetore më e lartë se norma e referencës, në atë rast Shoqëria në Dokumentin me Informacionin Kryesor dhe të gjitha dokumentet e tjera mbështetëse/shoqëruese kundrejt skenarit maksimal (pra, normës maksimale të kthimi vjetor të pritshëm pas përfundimit të kontratës së sigurimeve) vendos normën e referencës.

Доколку за инвестицискиот фонд нема податок за просечен месечен остварен принос за 60 месеци, се зема просек од просечниот месечен остварен принос за 60 месеци на инвестициските фондови од иста ризична класа, и се множи со 12. Доколку нема инвестициски фонд/ови од иста ризична класа, тогаш се зема просек од просечниот месечен остварен принос за 60 месеци на инвестицискиот/те фонд/ови од пониската ризична класа. При тоа треба да се има во предвид дека и во овие случаи максималната стапка (максималното сценарио) на очекуваниот годишен принос по истек на договорот за осигурување, (доколку пресметката дава повисоки вредности од референтната стапка), презентира во Документот со клучни информации и сите други придружни документи кон истиот, не смее да биде повисок од референтната стапка.

Доколку Друштвото нуди продукт со можност за вложување на средствата од премијата во повеќе од еден инвестициски фонд, тогаш максималниот годишен принос релативно (во проценти) ќе се пресметува посебно за секој инвестициски фонд согласно гореопишаните правила, додека очекуваниот годишен принос по истек на договорот за осигурување во апсолутен износ ќе претставува збир од така добиените приноси во апсолутен износ на секој поделен инвестициски фонд, користејќи ист сразмер на вложување во секој поединечен фонд на средствата. При вакви осигурителни продукти, информативните пресметки можат да содржат сразмер на вложување согласно барањето на клиентот (дозволено е менување на апсолутните вредности на вложувањето), но за презентациони цели задолжително е да бидат обелоденети максималните годишни приноси во проценти за секој инвестициски

Нëсе нук кa тë дhëна пëр кthимин/рeндиментин мeсар мuјор тë рeализуар пëр 60 муај пëр фондин e инвестимит, мeррет нjë мeсарe e кthимит мeсар мuјор тë рeализуар пëр 60 муај тë фондеве тë инвестимит тë сë нjëттëс класë рeзикун дhе шumëзоhет мe 12. Нëсе нук кa фонд/e инвестимит тë сë нjëттëс класë рeзикун, атëhерë мeррет нjë мeсарe нга кthимит мeсар мuјор i рeализуар пëр 60 муај тë фондит/eve тë инвестимит нга класа мë e улët e рeзикун. Дуhет пасур парасыш се еdhe нë кëто расте норма максимале (скенари максимал) e кthимит вjетор тë притшëм пас скадимит тë конратëс сë сигуримит (нëсе ллогаритjа јep влeра мë тë ларта се норма e референсëс), e параqитур нë Документин мe Информационин Крyесор дhе тë гjитха документет e тjера шоqëруeсe тë тjи, нук дуhет тë јетë мë e лартë се норма e референсëс.

Нëсе Шоqëриa офрон нjë продукт мe мундëсинë e инвестимит тë фондеве нга прими нë мë шumë се нjë фонд инвестимит, атëhерë кthимит/рeндиментин максимал вjетор рeлатив (нë пëрqиндjе) до тë ллогаритет вeчмас пëр çдо фонд инвестимит сипас рeгуллaвe тë пëршкруара мë сипëр, ндëрса кthимит/рeндиментин i притшëм вjетор пас скадимит тë конратëс сë сигуримит нë шumëн absolute до тë пëрфаqëсoјë нjë шumë тë кthимeвe тë пëрftуара нë кëтë мëнyрë нë шumëн absolute тë çдо фонд инвестимит тë вeçантë, дуке пëрдорур тë нjëттин пропорцион инвестимит нë çдо фонд индивидуал тë активeвe/фондеве. Нë рaстин e продуктeвe тë тilla тë сигуримит, ллогаритjет информатив мунд тë пëрмбajнë пропорционин e инвестимит сипас кërкeсëс сë клиентит (лeјоhет нdryшими i влeравe absolute тë инвестимит), пор пëр qëллимe прeзантими ëштë e дeтyрeшмe тë збулоhен кthимет максимале вjеторe нë пëрqиндjет пëр çдо фонд

фонд одделно.

Агенцијата постојано ги следи пазарните случувања на пазарот на капитал и согласно тоа може да го менува Упатството доколку дојде до поголеми промени на истиот.

Агенцијата го донесува ова Упатство со цел јасно и споредливо обелоденување на ризиците на кои е изложен клиентот купувајќи продукт за осигурување на живот со преземање инвестицискиот ризик, а заради подобра заштита на интересите на клиентите но и за заштита на целиот осигурителен пазар од репутациски ризик. Целта на Агенцијата е клиентите да се целосно информирани за осигурителните производи кои ги купуваат или ги купиле.

Со почит,

investimi veç e veç.

Agjencia monitoron vazhdimisht zhvillimet e tregut në tregun e kapitalit dhe në përputhje me rrethanat mund të ndryshojë Manualin nëse ka ndryshime të mëdha në të.

Agjencia e nxjerr këtë Manual me qëllim të zbulimit të qartë dhe të krahasueshëm të rreziqeve ndaj të cilave klienti është i ekspozuar duke blerë një produkt të sigurimit të jetës duke marrë përsipër rrezikun e investimit, si dhe me qëllim të mbrojtjes më të mirë të interesave të klientëve, por edhe për të mbrojtur të gjithë tregun e sigurimeve nga rreziku i reputacionit. Qëllimi i Agjencisë është që klientët të informohen plotësisht për produktet e sigurimit që blejnë apo kanë blerë.

Me respekt,

Претседател на Советот на експерти/Kryetari i Këshillit të Ekspertëve,

Крсте Шајноски

